

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Fabrikalardan makine sesinden
önce İşçinin Sesi gelecek!
Yıl:14, Sayı:353, 11 Mayıs 1988

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

1979 yılında partimizde büyük bir kavga patlak vermiş ve bununla birlikte derin bir ayrışma gerçekleşmişti

TKP'DE KAVGANIN TARİHÇESİ

II

Aramıza yeni katılan ve parti içi kavgayı yaşamamış olan yoldaşlarımız, bizden, kavganın tarihçesine ilişkin seçme bilgilerin yeniden yayınlanmasını istemişlerdi. Bu isteği yerine getirmek üzere yayınlamaya başladığımız derleme dizisinin, bu sayımızda, ikinci bölümünü yayınlıyoruz.

Daha Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye'nin kitap olarak basımı yapılmadan, Veli Dursun yoldaşımızın *Atılım*'in redaktörlüğüne geçmesi engellendi. Böylece partinin aldığı karar, hiçbir gerekçe gösterilmeden çiğnendi. Kararı çiğneyen, kararı alan organ değil, Sovyetler Birliği'ydi. Ama kararı alan organ da boyun eğdi. Bunun ardından birşeylerin olacağı, oldurulacağı belliydi.

"...Kararın uygulanamaması üzerine Veli Dursun yoldaş söz konusu geçici yerden sürekli yaşamakta olduğu ülkeye döndü. Kısa süre sonra İ. Bilen'in ona çok önceden önermiş olduğu kitabı yayınladı. Kitap parti üst yönetiminde başta büyük ilgi gördü. Olumlu ve olumsuz bulularımız vardı.

"Kitabı bu arada ben de okudum, kafamın yattığı yatmadığı yerler vardı. Veli Dursun yoldaşa kendi düşüncelerimi bir parti yöneticisi olarak, sorumluluk paylaştığım aynı organın bir üyesi olarak mektupla ilettim. (Bu mektubu ve yanıtını, bu sayfalarımızda yayınlıyoruz - İ.S.) Kitaba haklı-haksız ama sübjektif nedenlerle karşı çıkanlar olduğu gibi, olumlu yaklaşım gösteren yoldaşlar da oldu. En başta İ. Bilen yoldaşla, partinin ideolojik işlerinin yöneticisi durumunda olan Zaro yoldaşlar olumlu tutum takındılar. Hatta ikisi birlikte bu kitabın radyodan tanıtılması için tanıtma yazısı yazdılar.

"Zaro yoldaş o dönemde birçok kez bana kitabın partiye büyük ideolojik bir canlılık getirdiğini, Parti'nin bu tartışma ile ideolojik düzeyini yükselteceğini söyledi.

"İ. Bilen'in Veli Dursun yoldaşa, kitaba ve çalışmalarına sempatisi o kadar yüksekti ki, toplanacak önümüzdeki plenumda Veli Dursun'un Politbürodan çıkarılacak bir başka yoldaşın yerine Politbüroya girmesi yolundaki önerisini söyledi ve bu konudaki düşüncelerimi

sordu."(H.Erdal, *TKP'mizi Yükseltelim*, s.21-22)

Kitap yayımlandıktan sonra partide böyle bir hava vardı. Bilen yoldaşın dediği gibi, ideolojik alan çöle döndürülmüştü. Bir yandan kitap, çölde vaha etkisi yapıyordu. Ama öte yandan bazı homurtular da kulağa çalınmaya başlıyordu. Belli ki bir çatışma yaklaşıyordu.

Ocak 1979'da H.Erdal'ın görüş belirten mektubu geldi. Tüm parti örgütlerine de dağıtılmış olan bu mektup, kitabın temel noktalarına eleştiri yöneltmiyordu ama olumlu bir değerlendirme de belirtmiyordu. Bu yanılla, her duruma hazırlığı içinde taşıyordu.

Şubat 1979'da, Bilen yoldaşın *Atılım*'da bir yazısı çıktı. Yazıdaki görüşler kitapla tam bir paralellik taşıyordu. Yazıda, devrimci durum anlamına gelecek bir durum değerlendirilmesi yapılıyor, Ecevit hükümeti eleştiriliyor ve devrim hedefi konuyordu:

"Türkiye, derin ekonomik, sosyal ve politik bunalımların burgacında kıvrınıyor... Toplumsal çelişkiler keskinleşiyor. Sınıf savaşları sertleşiyor. Bir yandan işçi sınıfı politik etkinliğini artırıyor... Öte yandan, emperyalizm ülkemizde faşist tirmanışı biteviye kışkırtıyor. Militarist kliğin dayatmasıyla, CHP ağırlıklı hükümetin boyun eğmesiyle, işbirlikçi tekelci burjuvazi sıkıyönetimi halkımızın karşısına diyor. Bütün bunlar, egemen sınıfların olağan yöntemlerle kolay kolay hükümet edemediklerini sergiliyor.

"(...)

"Hükümetin izleyegeldiği politika, sıkıyönetime gitmesi, CHP üst yönetimine umut bağlayan yığınların gerçeği daha iyi görmelerine yol açıyor. Bu olanağı değerlendirmek... büyük önem kazanıyor."

Bilen yoldaşla yapılan bu son dostane görüşmenin kendisi de başlıbaşına belgesel değer taşıyordu. Bu görüşmede Bilen yoldaş, "neye niyet, neye kısmet, ben sizi yanımda istiyordum, olmadı" dedi. Partide yolların ayrılmakta, kendisinin Sovyetler'den gelen basınca yenik düşmekte ve adeta zorunlu olarak saf değiştirmekte olduğunu ima etti. Bu görüşmede söylenenlerin anlamını, biz sonradan daha iyi anladık.

Mart ayındaki görüşmeden sonra gelişmeler hızlandı. 24 Mayıs 1979'da yapılan ve merkez komitesi mi, politbüro mu, ne toplantısı olduğu belli olmayan toplantıda Veli Dursun yoldaşımızın Merkez Komitesi'nden çıkarılması kararı alındı:

"1979'da Plenum tarihi yaklaştığında birdenbire yüzseksen derecelik bir dönüş oldu. Bir 'disiplin' sorunu ortaya çıkarıldı. İ.Bilen'in önerisiyle yazılan kitabın, parti yönetiminin onayı dışında yayımlandığı gerekçesiyle, Veli Dursun'u disiplinsizlikle suçladık. İdeolojik bir gerekçe hiç kimse getiriyordu. Getiremezdi de, çünkü Kasım 1977'de örgüt sekreterleriyle yapılan toplantıda Politbüro, devrimci durum dahil, kitabın belkemiğini oluşturan tüm görüşleri onaylamıştı. Onun için saldırının kılıfı 'disiplinsizlik' olarak bulundu. Böylece İ. Bilen'in politbüroya almayı düşündüğü Veli Dursun'u, yine İ.Bilen'in önerisiyle disiplinsizlik gerekçesiyle MK'dan çıkarttık." (H.Erdal, *agy*, s.22-23)

Bu ne idüğü belirsiz toplantı sırasında, Veli Dursun yoldaşımızın, Politbüro önünde yaptığı "savunma"-yı da bu sayımızda yayınlıyoruz. Bu, yapılan haksızlığın ve gayrimeşruluğun da, yoldaşımızın partiye yapıcı, komünistçe yaklaşımının da boyutlarını çok güzel göstermektedir.

"(...)

"Gelişmeler bir gerçeği gözler önüne seriyor: Türkiye'yi içinde bulunduğu derin bunalımlardan, halkımızı işsizlik, pahalılık burgacından, emperyalizmin boyunduruğundan kurtaracak olan işçi sınıfının hegemonyasında halkın devrimci erkidir.

"TKP, güncel istemler uğruna savaşımı ileri demokratik devrimle ve sosyalizm için savaşımı organik olarak bağlıyor. En küçük bir istem uğrundaki savaşım sırasında komünistler devrimin politik ordusunu örgütlemek yolundan ayrılmıyorlar. Egemen güçlerle yapılan bütün taktik savaşimleri sonul savaşımına devrimci bir hazırlık olarak yürütüyorlar.

"(...)

"Memleket çetin günler yaşıyor. İşçi sınıfının önünde yakıcı sorunlar duruyor. Bütün bu sorunların çözümünde belirleyici olan komünist kadrolardır."

Bunlar böyle yazıldıktan, çok değil, bir ay sonra, *Atılım*'in Mart 1979 tarihli sayısında birden hava döndü. "İdeolojik saldırılar - devrimci çizgi" ve "İki eğilim" başlıklı iki yazı yayımlandı. Bu yazıların önemli bölümlerini bu sayfalarımızda yayınlıyoruz.

Bu yazılar, devrimci durumun varlığını yadsıdığı gibi, devrimci durum var denmesini de eleştiriyordu. Böylece, konferans kararlarının özüne, Bilen yoldaşın birçok konuşmasına ve kitaba el altından saldırı yöneltiyordu.

Bunun üzerine, 14 Mart 1979'da Bilen yoldaşla yapılan görüşmede, biz de yazıları eleştirdik ve *Atılım*'da basılması için "devrimci durum - devrim durumu" başlıklı yazıyı verdik. Bu yazı *Atılım*'da yayınlanmadı. Bilen yoldaşa verildikten tam 9 yıl sonra, parti basınında ilk kez gazetemizin bu sayısında yayınlanmaktadır. Tarihsel bir belgedir.

H.Erdal'ın R.Yürükoğlu'na mektubu

Değerli yoldaş,
(...)

Kitabını dikkatle okudum. Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır. Bu nedenle, biçim, dil, vs. sorunlar üzerinde durmayacağım. Kişisel kanaatime göre doğru bulmadığım bazı noktalara ait eleştirileri ekte gönderiyorum. Bunlardan özellikle 6 ve 9 numaralı eleştiriler çok önemlidir. 6 numara önemlidir çünkü bana göre çok temel bir teorik hatadır. Bu hata seni kanımca çok yanlış sonuçlara da götürmüştü. Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki ve Türkiye'deki sömürü oranlarının mukayesesi yaparken 9 nolu eleştiri önemlidir, kitabın yeni, istenmedik sorunlara yol açmasını önlemek için.

Bu nedenle sana kişisel önerim şudur: Benim eleştirilerimi, varsa gelen diğer eleştirileri topla ve bir değerlendirme yap. Bu değerlendirmenin ışığında, kitabın memlekette de yayınlanması isteğini resmen, yazılı olarak yap.

(...)

E.

22 Ocak 1979

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye adlı kitap üzerine kişisel düşüncelerim

1. Devrimci durumun ne olup ne olmadığı ve ülkemiz açısından bu sorunun değerlendirilmesi güncel polemiklerden biridir. Kitapta yazarın

eleştirdiği yanlışlara ek olarak bugün ülkede bu soruna iki farklı yaklaşım var.

Birincisi, Lenin'in 1915'te yazdığı "2.Enternasyonal'in çöküşü" adlı makalede yaptığı devrimci durum tanımlamasının, günümüzde artık öneminin azaldığını ileri süren, pasifizme, oportünizme zemin hazırlayan eğilimdir. Bu eğilimin bir değişik biçiminin geçmişte Partimiz içinde de önemli etkinliği olmuştur. Dış dinamiği abartan, oturup beklemeyi yeğleyen türü olmuştur. Son günlerde yayınlanan, "Sosyalist Devrim ve Komünist Hareketin Strateji ve Taktiği" adlı broşürün 24.sayfasında şöyle deniliyor: "...Ama devrimci bir durumun ortaya çıkmasını sağlayan bu geleneksel etmenlerin önemli çeşitli nedenler sonucu günümüz koşullarında azalmıştır." Bu cümleler yukarıda sözünü ettiğimiz pasifizmin teorik temelleridir.

Öte yandan ikinci olarak yapılan yanlış ise öteki uç, yani dış dinamiği tamamen yadsıyan tutum. Buram buram milliyetçilik ve sol maceracılık kokan tutum. Bilimsel-teknik devrimin burjuva devletin baskı ve ezme aparatına (ordusuna, polisine, adliyesine) sağladığı olanakları küçümseyen miyop bir tutum. Dünya devrim sürecinde reel sosyalizmin fiilen somutta oynadığı belirleyici rolü görmeyen bir tutum. Küba'yı, Angola'yı, Etyopya'yı, Afganistan'ı, Güney Yemen'i, Kamboçya'yı ve yeni

yeni Nikaragua'yı görmezliğe gelen tutum.

Kanımca devrimci durum üzerine söz ettiğimizde bu iki uç örneği daha açık bir biçimde ele almalı ve eleştirmeliyiz. Bugün ülkemizde toplumsal etkinliği olan sapık eğilimler bu iki kutup etrafında toplanmaktadır.

Her ülkede belli bir tarihi kesitte iç ve dış dinamik belirli oranlarda belirleyici olabilir. Bunun yüzdesinin reçetesi yoktur. Hem iç objektif koşulları gözetmek (ki Lenin bunun tanımını vermektedir), hem dış objektif koşulları gözetmek (bunun tanımını ise dünya devrim sürecinin somut pratiği veriyor), daima birlikte ele almak zorunludur.

2. Geçiş kuşağı ülkeleri sorunu irdelenirken fazla katı bir genelleme yapıldığı kanısındayım. Ülkeler sıralanırken daha ihtiyatlı olunmalı. Kitapta Brezilya için ileri sürülen perspektif benim kanıma göre örneğin bir Yunanistan için de geçerlidir.

3. Dünya devrimci süreci incelemek için kitaba başlanmasına rağmen ve emperyalist ülkeler açısından sömürülen ulusların oynadığı rol de açıklanmasına rağmen ulusal kurtuluş hareketlerinin, sosyalizmi amaçlayan devrimci demokrasilerin günümüz dünyasında önemine değinilmemiş.

4. Sayısal kaynaklar, kullanılan kaynakların güvenilirliği konusunda soru işareti konmadan, daha önemlisi, bulunabilecek doğru kaynaklar araştırılmadan konmuş. Örnek: Sendikalaşma oranının yüzde 43 verilmesi gibi.

5. Ücretler konusu ele alındığında benim gördüğüm bir önemli eksiklik şu: Asgari ücret konusu irdelendiğinde, her işkolunda o işkolunda toplam çalışanlar içindeki asgari ücretle çalışanların oranı da araştırılmalıdır. Gerek işverenler, gerekse birçok ilercici geçinen bilim adamı ve sendikacı bu konuda polemik yapmaktadır.

6. Artı değer ve sömürü oranı sorununun irdelendiği 3.bölümde ve sömürü oranının hesaplanma yolunun verildiği Ek 1'de, hem genel teori ile, hem de kitabın kendisi ile çelişen çok önemli bir hata yapılmış. "Toplam üretim değeri" diye istatistik kitaplarından alınıp kullanılan rakamlar, var olduklarını ispatlamaya çalıştığı-

mız saygıdeğer tekellerimizin "tekel süper kâr"larını da içermektedir. Söz konusu (A=C+V+S) sayısal soyutlaması ve (S/V) eğilimi tekel süper kârları düşüldükten sonra bir anlam ifade ederler.

7. Yine artı değer hesaplarında sabit sermaye araştırılırken gerekli olan aşınma payı maliye istatistiklerinde vardır. Türkiye'de maliye dilinde bunun adı amortisman oranıdır. Değişik sabit sermaye türleri için bunun oranları bellidir. Niye hiç hesaba katılmıyor anlayamadık. Yalnız dikkat edilmesi gereken şu: İşverenler yıllık kârlarını düşük göstermek için amortisman oranlarını gereğinden fazla büyük tutarlar. Bu oranların kullanılması halinde artı değerın mutlak miktarını küçültücü rol oynar.

Ayrıca DPT ve DİE'ce ortaklaşa yapılan ulusal gelir hesaplarının yeni geliştirilen matematiksel serisinde ayrı bir kalem olarak "sabit sermaye tüketimi" vardır. Bu ise bizim araştırdığımızın ta kendisidir. Bu da bizim için bir kaynaktır.

8. Özellikle 109-113.sayfalarda ele alınan konu çok önemli. Hem tarihsel, hem güncel. Önce genel olarak sosyal demokrasiye tavır sorunu var. Cevap vermesi kolay olmayan bir soru olduğunu biliyorum. Ben şahsen, sosyal demokrasiye karşı global bir strateji yanlısı değilim. Böyle bir şeyin artık mümkün olmadığını sanıyorum. Her ülkenin somut koşullarına bırakmak lazım.

Yine aynı sayfalarda en az bunun kadar önemli bir başka konuya değinilmiş. *CHP nedir, ne değildir sorunu*. Bu soruna 110.sayfanın yukarıdan 3.paragrafında "Türkiye'ye gelince" diye başlayan paragraf (ki kanımca doğrudur) ile CHP sosyal demokrat bir partidir yargısı kanımca çelişkilidir.

9. Gerek biçim, gerekse ilkesel olarak doğru bulduğum bir önerim şu: Kitapta Bilen yoldaştan çok alıntı yapılmış, hatta kitabın adı bile onun bir cümlesinden alınmış. Böyle bir durumda kitap yayınlanmadan önce kitap üstüne Bilen yoldaşla şahsen bir görüş alışverişinde bulunmak çok yararlı olurdu. Böyle bir görüş alışverişi Bilen yoldaşın düşüncelerinin yanlış, eksik, fazla anlaşılabilir olma tehlikesini ortadan kaldırır.

Mart 1979 Atılım'ından (Yazının bir bölümüdür)

İdeolojik saldırılar-devrimci çizgi

Bugün ülkemizde, yığınlar arasında biriken hoşnutsuzluğun yığın eylemlerine dönüşmesinin önündeki başlıca engellere karşı savaşa sağcı oportünizm ket vuruyor. Burjuva reformizminin yığınları köstekleyen etkisine karşı savaşa, örneğin sıkıyönetim karşısında takınılan "orta yolcu" tutumlarıyla zarar veriyor.

Sağcı oportünizme özgü bir tutum da önel etkenin rolünü küçümsemekte yatıyor. Bunlar bir devrim durumunun oluşmasında önel etkenin hızlandırıcı rolünü görmüyorlar. Eylemsizlikte, yığın hareketlerini örgütlemeye gereken çabaları göstermemekte bu eğilim yansıyor. Günümüzde bir devrim durumundan söz etmek erken olur. Ama devrimci durumun oluşmasını uzaklara atmak, karamsarlık yaymak, yığınlardaki eylemsizliğin geçiciliğini yadsımak bir o kadar yanlıştır. Parti eğer sınıf savaşının olgunlaşmış görevlerinin çözümünü kolaylaştırabiliyorsa, ve politikasıyla devrim hareketinin nesnel gereksinimlerini dile getiriyorsa, yığınların devrimci enerjisini yörengesine oturtabilir. Güçler oranının değiştirilmesine, bir devrim durumunun oluşmasına katkıda bulunulabilir.

(...)

Madalyonun öte yüzü

Önel etkenin önemini vurgulamak, devrim durumunun nesnel karakterini unutmaya yol açmaz. Lenin'in dediği gibi, "dünyada hiçbir bolşevinin en derin siyasal ve ekonomik nedenler proletaryayı harekete geçirmedikçe (...) bir tek halk hareketini bile kıskırtmayacağını (...) anlamak o kadar güç müdür?" Günümüzde goşist gruplar, Leninizm'e karşı saldı-

rlarında, devrim durumu ile ilgili öğretiyi tepetaklak ediyor. Onu anlaşılabilir bir duruma sokuyor. Bunlar, sürekli bir devrim durumunun varlığından söz ediyorlar. Hiçbir bilimsel temeli olmayan bu görüş serüvenliğinin, bireysel terörizmin bugün de başlıca dayanağıdır.

(...)

Bu türden goşist görüşler, küçük burjuvazinin sabırsızlığını yansıtır. Kuşkusuz, sınıf savaşında küçük burjuvaziye özgü görüşler, burada ya da burada işçi hareketine de bulaşıyor. Özellikle Türkiye'nin somut durumunun çözümlemesi, terörizm, "anarşi" olgusunun değerlendirilmesi vb. sorunlarda yanlış eğilimler beliriyor. Devrimci durum üzerine amansız, erken sonuç çıkarmak, pratikte güncel savaş görevlerini küçümsemeye, politik alanda eylem birliği sorunlarını atlama eğilimlerini doğuruyor. Buna karşılık kimileri, komünist taktikler izlemenin, devrimin önel etkenini hazırlamak için var güçle bir çaba göstermenin, devrimci bir durum yoksa olanaksız olduğunu sanıyorlar. "Ya devrim, ya karşı devrim" ikileminin pratik bir sorun olacağı gün gelmeden, hem devrim, hem de faşizm olmayan bu geçici aşamanın devrimi yakınlaştıracak görevlerini unutanlar gerçek devrimci sayılmazlar. Devrimci olmayan bir durumda devrimci olmanın zorunluluğunu Lenin önemle vurgulamıştır.

Kaldı ki, sınıf savaşlarının çevresinde fırtına bulutları kümeleniyor. TKP, bir yandan, partinin Leninci birliğini güçlendiriyor, öte yandan güncel politik sorunların içinde yığınları devrime hazırlıyor.

Mart 1979 Atılım'ından (Yazının bir bölümüdür)

İki eğilim

İşçi sınıfı hareketine kendi görüşlerini, tutumlarını aşlamak isteyen, ortada iki akım var: Biri sağ oportünizm, öteki "sol". Faşizmin tırmanmasından yılgınlık gösteren, sıkıyönetimle birlikte daha pasifleşen çevreler sağ oportünizmi yayıyor. Bunlar, burjuva yasallığına, parlamentoculuğuna körü körüne bel bağlıyorlar. Sıkıyönetimden, bugünkü iktidarı hükümetten medet umuyorlar. Bunlar üstelik, hem korkuya kapılıyorlar, hem de korkularını yığınlara aşlamak istiyorlar. Sıkıyönetimle uzlaşın en iyi eylem eylemsizliktir, yoksa faşizm gelir, diyorlar. Bir de baskı altındaki yığınların savaşının temposundaki yavaşlamadan karamsarlığa kapılanlar var. Bunlar yığınların savaşına güvensizlik duyuyorlar.

(...)

Buna karşılık, "sürekli devrim durumu var" diyen goşistler, işçi sınıfının tarihsel rolünü yatsıyor. Yığınlarla bağ kurma gereğini küçümüyor, bireysel terörizme sarılıyor.

Bir de sınıf savaşlarındaki gitgelleri, zikzakları göremeyen, sınıf dengesindeki somut durumu, buna uygun Leninci taktikleri seçemeyenler var. Bunlar önel düşlerini gerçek yerine koyuyor, kendi sabırsızlıklarına takılıyorlar. Sınıf savaşının önümüze koyduğu görevlerin üzerinden atlıyor, "devrimci durum" üzerine zamansız sonuç çıkarıyorlar.

Bu her iki akım ve onlardan etkilenen görüşler, bugün halkımızın, işçi sınıfımızın ulusal bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm savaşına zarardan başka bir şey vermiyor. TKP bu her iki ters akımı gözardı etmiyor.

R. Yürükoğlu'nun H.Erdal'a mektubu

Değerli Erdal yoldaşım,

Zaman ayırıp kitap hakkındaki eleştirilerini yazdığın için çok teşekkür ederim. Eleştirilerin hiçbirinin, kitabın ana fikirleri üstünde olmayışı, detaylar üstünde oluşu da bizi sevindirdi. Düşünce birliğimizi gösterdi.

Eleştirdiğin noktalar üstüne şunları söyleyebilirim:

1. Devrimci durumun ne olup ne olmadığı konusunda, kitapta eleştirilen yanlışlara ek olarak yeni yayınlanan Filçev broşürünün 24.sayfasındaki görüşü gösteriyorsun. O broşürün o sayfasındaki görüşün yanlışlığına katılıyorum. Ama bu görüşün henüz Türkiye'de bir yaklaşım haline gelebilmesi çok güçtür. Broşür yeni yayımlandı, yeni okunuyor. Önümüzdeki aylarda devrimci durumun varlığına karşı çıkabilmek için bu fikre sarılabilirler. O zaman cevap veririz.

Eleştirilmesi gereken ikinci farklı yaklaşım olarak dış dinamiği tamamen yadsıyan bir tutumdan söz ediyorsun, ki bunlara milliyetçi ve sol maceracı diyorsun. Devrimci durum konusunda Türkiye'de ya da dışarıda ne yazıldıysa ya da ne dolandırıldıysa bizim görüşlerimize karşı yazıldı ve bunların tümünü dikkatle okuduk. Sözü ettiğin türden bir eğilime rastlamış değilim. Bu noktayı biraz daha açarsan sevinirim.

Kitapta ise Sovyetler Birliği'nin yeri ve rolü yeterince işlenmiştir sanırım. Hele gönderdiğim ekle daha da açılmıştır.

2. Kitapta Brezilya için öne sürülen perspektifin, örneğin bir Yunanistan için de geçerli olduğu görüşüne katılıyorum.

3. Kitapta ulusal kurtuluş hareketlerinin emperyalizme karşı günümüz dünyasında oynadığı önemli role değinilmediğini söylüyorsun. Evet, başlıbaşına (bir alt başlık gibi) ele alıp incelemedim. Ama konunun kapsamına girdiği kadarıyla, kitabın aşağı yukarı her bölümünde değindiğimi söyleyebilirim.

4. Burada iki şey söylüyorsun...

Birincisi, sayısal kaynakların güvenilirlikleri konusunda soru işareti konmadan kullanıldığıdır ki hiç katılmayacağım. Kitabın pek çok yerinde, yalnızca bizim elimizdeki değil, tüm dünyada ve hele Türkiye'deki ista-

tistiklerin güvenilirliğinden söz ettim. Bu noktadaki ikinci eleştirin, bulunabilecek doğru kaynaklar araştırılmadan sayısal kaynakların kullanıldığıdır. Buna örnek olarak da sendikalaşma oranının yüzde 43 verilmesini gösteriyorsun. Ben daha doğru bir kaynak bilmiyorum, varsa söylersen sevinirim, yeni baskı yaparsa düzeltirim. O oran, Plan'dan ve Ortak Pazar'ın bir yayınından alınmadır. Bir de ortalıkta TÜSIAD'ın kullandığı yüzde 87 oranı var. Hangisini alsaydım? Ayrıca ben istatistik konusuna hiçbir zaman bu rakkam tam doğrudur diye yaklaşmıyorum. Rakkamlar bir eğilimi kuşkuya yer bırakmayacak denli açık gösterdikleri zaman görevlerini görmüş olurlar. Kitabın o noktasında kanıtlamaya çalıştığım gerçek, Türkiye'de sendikalaşma oranının, pek çok ileri kapitalist ülkeden daha yüksek olduğudur ki bunu her zaman kanıtlayabilirim.

5. Asgari ücret konusu irdelendiğinde her işkolunda toplam çalışanlar içindeki asgari ücretle çalışanların oranı da araştırılmalıdır görüşüne katılıyorum. Bunu, istatistiksel bir döküm olarak hazırlanması için bir yoldaşa görev olarak vereceğiz. Belki daha sonra asgari ücretler üstüne bir broşür haline dönüşebilir.

6. Teorik bir nokta ve bence senin yönünden ciddi bir yanlış oluşturuyor. Şöyle diyorsun: "Artık-değer oranı, ancak tekel süper kârları düşüldükten sonra bir anlam taşır. Sen düşmemişsin. Böylece çok ciddi bir teorik hata yapmışsın. Ve bu hata seni gelişmiş kapitalist ülkelerdeki ve Türkiye'deki sömürü oranlarının karşılaştırmasını yaparken yanlış sonuçlara götürmüş."

Yoldaşım, bir kez, ciddi bir teorik hata söz konusu olamaz. Tekelci kapitalizmde $A=C+V+S$ denklemi altında yatan temel yasalar değişmemiş, $A=C+V+S+T$ (T =tekel süper kârları) diye yeni bir denklem ortaya çıkmamıştır. Tekelcilik olgusu ana olarak artık-değerin bölüşümünde, kârın realize edilme sürecinde, tekelci kâr vasıfıyla kendini gösterir.

İşin teknik yanına ve Türkiye'ye gelince, yalnızca tekellerin çalıştırdıkları işçilerin artık-değer oranlarını bulacak olsak bile tekel süper kârlarını düşmekle iş çözülemez. Örneğin,

constant capital'de (değişmez sermaye - I.S.) normal değerinin üzerinde, özellikle yabancı tekellere ödenen süper kârlar vardır ki bu da artık-değerdir. Daha başka etmenler de vardır ki, çoğunun birbirini götürücü etkisi çıkar ve biz yine $A=C+V+S$ denklemiyle kalırız. Kaldı ki biz büyük yapım endüstrisinin tümünü aldık.

Tekel süper kârını düşmemenin, gelişmiş kapitalist ülkelerle Türkiye'deki sömürü oranlarını karşılaştırırken beni yanlış sonuçlara götürdüğü görüşünü ise hiç anlayamadım. Bununla, Türkiye'deki sömürü oranı daha düşüktür mü demek istiyorsun? Çünkü ulaştığım başka bir sonuç yoktur. Oysa yoldaşım, tekel süper kârını düşebileceğimizi bir an için kabul etsek bile, çıkacak sonuçları beni daha da kesin desteklerdi. Türkiye ile emperyalist ülkelerin arası daha da açılırdı.

Ayrıca hiçbir sömürü oranı hesaplamasında söylediğin yönteme rastlamadığımı söylemeliyim.

7. Aşınma payını gösteren sayıların maliye istatistiklerinde varolduğu bilinen birşey. Ve İngiltere'deki kütüphanelerde bulmak olanaklı. Ama kitabı burada değil, Berlin'deki o odanın içinde yazdığım için o istatistiklerden yararlanamadım. Ama sonuç bence kitap açısından daha yararlı oldu. Senin de belirttiğin gibi, onlar amortisman oranlarını olduğundan fazla büyük tutuyorlar. Bizim hesaplamamız ise sanırım gerçeğe daha yakın oldu.

8. Burada da iki noktaya değiniyorsun. Birincisi sosyal demokrasiyi dünya çapında global bir sorun olarak ele almamalı ve ona karşı global bir yaklaşım yapmamalı, her ülkenin somut koşullarına bırakmalı diyorsun. Bu bence doğru değildir. Sosyal demokrasi konusunda sağdan soldan gelen yanlışlara karşı, bazı dostları kızdırsa da, doğru ve tutarlı genellemeler yoluyla savaşım yerine, sorunu "somutta" tartışmaya çeken pragmatik bir yaklaşım olur. Sosyal demokrasi ortaya çıktığından beri ve bugün çeşitli ülkelerde verdiği örneklerle, sağlam genellemelere ulaşılabilecek denli malzeme sağlamıştır. Ayrıca tüm farklılıklarına rağmen, sosyal demokrasi uluslararası bir olgudur.

İkinci olarak, kitaptaki "Türkiye'de sosyal demokrasi burjuvazinin liberal kesiminin hareketi olarak çıkmıştır" yargısına doğru diyorsun ama bu durumun, "CHP sosyal demokrat bir partidir" yargısıyla çeliştiğini söylüyorsun. Bununla ne demek istediğini pek anlayamadım. Eğer, "CHP liberal burjuva hareketi olarak doğup geliştiği için ona sosyal demokrat denemez" diyerek sosyal demokrat partileri kayırıyorsan hiç katılmıyorum. Bugün geçirdikleri evrim sonucunda, dünyadaki aşağı yukarı tüm sosyal demokrat partiler burjuva partileridir, "işçi sınıfının burjuva partileridir". İdeolojileri burjuva, yöneticileri burjuva, programları burjuva. Ve onların açık burjuva partileri durumunu aldıkları bir dönemde, CHP'nin bildiğimiz görüşlerle ortaya çıkması, sosyal demokrat olarak nitelenmesi ve Sosyalist Enternasyonal'e girmesi arasında hiçbir çelişki yoktur. Dünya çapında sosyal demokrasinin evrimiyle vardığı bu noktada, Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin ilk yıllarındaki gibi bir "sosyal demokrat parti"nin ortaya çıkabileceğini düşünemeyiz.

9. "Kitapta Bilen yoldaşın çok alıntı yapılmış, hatta kitabın adı bile onun bir cümlesinden alınmış. Böyle bir durumda kitap yayınlanmadan önce kitap üstüne Bilen yoldaşa şahsen bir görüş alışverişinde bulunmak çok yararlı olurdu. Böyle bir görüş alışverişi Bilen yoldaşın düşüncelerinin yanlış, eksik, fazla anlaşılabilir olma tehlikesini ortadan kaldırırdı." diyorsun. Fakat yoldaşım bu kitap, Bilen yoldaşın görüşlerini açıklamak gibi bir iddia taşıyor. Yazdığımız görüşler, tüzük, program, konferans ve plenum kararları ve MK bildirileri çerçevesi içinde bizim görüşlerimizdir. Ve Bilen yoldaşın yazılarından aldığımız alıntılar kesinlikle çarpıtılmamıştır, yanlış kullanılmamıştır, yanlış yorumlanmamıştır. Aslında hiç yorumlanmamıştır. Aldığımız alıntıları başka türlü yorumlayabilecek bir kişi çıkacağını sanmıyorum.

Değerli yoldaşım, başta da söylediğim gibi, bunlar küçük noktalar. Temel sorunlarda anlaştığımız için bunlar önemsizdir.

R. Yürükoğlu
28 Ocak 1979

Aşağıdaki yazıyı, 14 Mart 1979'da, Atılım'da basılması için Bilen yoldaşa vermiştik. Devrimci durumun varlığını yadsıyanları eleştirdiğimiz bu yazı, Atılım'da basılmadı. Bu tarihsel belgeyi 9 yıl sonra ilk kez burada yayınlıyoruz.

Devrimci durum - devrim durumu

Leninizm devrim bilimi, devrim sanatı, devrim tutkusudur. Lenin'in tüm yaşamı bu bilime, bu sanata, bu tutkuya adanmıştır. Leninizmi emperyalizm çağının, yani proleter devrimleri ve ulusal kurtuluş savaşları, yani kapitalizmden sosyalizme geçiş çağının Marksizmi yapan budur. Bunun için de Leninci devrim teorisini, her komünistin iyi bilmesi ve hiçbir biçimde çarpıtılmasına izin vermemesi gereklidir.

Komünist, devrim için savaşır. Ama bunu yaparken devrimci ateşle, devrimci tutkuyla devrimin nesnel koşullarına ilişkin bilimsel değerlendirmeyi kaynaştırır. Hem devrim isteğiyle yanıp tutuşur, hem de bu isteği nesnel koşullardan kopuk de-

ğildir.

Devrimin nesnel ve öznel koşullarını Leninizm açık seçik koyar. Devrimin nesnel koşulu devrimci durumdur. "Genel olarak devrimci durumun göstergeleri nelerdir? Şu üç ana göstergeyi sıralarsak hiç de yanılmış olmayız:

1— Egemen sınıfların egemenliklerini hiçbir değişiklik yapmadan sürdürmeleri olanaksız olduğu zaman. 'Üst sınıflar' arasında şu ya da bu biçimde bir bunalım, egemen sınıfların politikasında ezilen sınıflardaki hoşnutsuzluk ve öfkenin fırlayıp geçeceği bir yarığa yol açan bir bunalım olduğu zaman. Devrim olması için 'alt sınıflar'ın eskisi gibi yaşamak 'istememeleri' genel olarak yetersizdir.

'Üst sınıfların'da eskisi gibi 'yaşamamaları' gereklidir.

2— Ezilen sınıfların sıkıntı ve çileleri her zamankinden daha ağırlaştığı zaman.

3— Yukarıdaki nedenlerin sonucunda 'barışçıl' dönemde 'soyulmalarına hiç şikayet etmeden izin veren, ama çalkantılı dönemlerde hem tüm bunalım koşullarınca, hem de 'üst sınıfların' bizzat kendilerince bağımsız tarihsel eyleme çekilen yığınların hareketliliğinde dikkate değer bir artış olduğu zaman. Yalnızca tek tek gurupların ve partilerin değil, tek tek sınıfların bile isteğinden bağımsız olan bu nesnel değişimler yoksa, genel kural olarak devrim olanaksızdır. Tüm bu nesnel değişimlerin toplamına devrimci du-

rum denir." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c.21, s.213-214)

"... Her devrimci durum devrime gitmez." (Lenin, *agy*, c.21, s.213) Devrimci durumun devrime gitmesi için öznel koşulların da gelişmesi gerekir. Bu "devrimci sınıfın, düşünülmezse, bunalım döneminde bile asla düşmeyen" eski hükümeti kırıp atacak (ya da yerinden fırlatacak) güçte devrimci yığın eylemi koyma yeteneğidir." (Lenin, *agy*, c.21, s.214)

Bu son çözümlemede gelip yığınlarla güçlü bağları olan Leninci bir partinin varlığına dayanır.

Lenin, devrimin nesnel koşullarının olgunlaştığı ve gerekli öznel koşullarla birleştiği aşamaya *ulus çapında buna-*

lım adını verir. "Ulus çapında bunalım olmadan devrim olanaksızdır. Bundan şu çıkıyor ki devrimin olması için birincisi işçilerin çoğunluğu (ya da en azından sınıf bilinçli, düşünen, politik olarak aktif işçilerin çoğunluğu) devrimin gerekliliğini tam olarak anlamış ve bu uğurda ölmeye hazır olmalıydılar. İkincisi, egemen sınıflar, en geri yığınları bile politikaya çeken, hükümeti zayıflatan ve devrimcilerin onu bir çırpıda devirmelerini olanaklı kılan bir hükümet bunalımından geçiyor olmalıdır." (Lenin, *agy*, c.31,

s.84-85).

Devrim, devrimin hem nesnel hem özel koşullarını içeren, devrimin genel koşulu olan ulus çapında bunalımdan doğar. "*Sonul ve belirleyici savaş*" (Lenin, c.31, s.93) gündeme geldiği zaman "kendimize yalnızca devrimci sınıfın öncü kesimini inandırıp inandırmadığımızı sormamalıyız. Aynı zamanda tüm sınıfların -belli bir toplumda tam anlamıyla, istisnasız tüm sınıfların- tarihsel olarak etkinlik taşıyan güçlerinin belirleyici savaşa elverişli bir biçimde dizilip dizil-

mediğini sormalıyız. Yani öyle bir biçimde ki:

1— Bize düşman tüm sınıf güçleri yeterince birbirlerine düşmüş, birbirleriyle yeterince başları dertte, güçlerini aşan bir savaşımdan birbirlerini yeterince zayıflatmış olsunlar.

2— Kaypak ve kararsız tüm ara unsurlar - burjuvaziden farklı olarak tüm küçük burjuvazi, küçük burjuva demokratları - halkın gözünde kendilerini yeterince sergilemiş, pratikteki iflaslarıyla kendilerini yeterince gözden düşürmüş olsunlar.

3— Proletarya içinde, burjuvaziye karşı en kararlı, cesur ve tutkulu devrimci eylemi isteyen bir yığın psikolojisi doğmuş ve hızla büyüyor olsun. O zaman işte devrimin gerçekten zamanı gelmiştir." (Lenin, *agy*, c.31, s.93-94)

Leninci teori böylesine açık ve seçiktir. Partimiz bu aydınlık, bu savaştan teorinin ışığında yürüyor. Türkiye'de bir *devrim durumu* değil, *ulus çapında bunalım* değil ama bir devrimci durum var diyor ve bunun sorumluluğuyla savaşa atılıyor.

VELİ DURSUN YOLDAŞ'IN TKP MK P LİTİK BÜROSU ÖNÜNDE YAPTIĞI "SAVUNMA"

Yoldaşlar, Bizlere yöneltilen eleştirilerden ve böyle bir toplantıdan haberim yoktu. Son dakikada çağrıldım ve hazırlıksız geldim.

Yokluğumda yapılan toplantıda bir Politik Büro Raporu okunmuş ve bana eleştiri yöneltilmiş. Bana ne bu rapor okutuldu, ne de eleştiriler hakkında bilgi verildi. Önce bu tutumu eleştirmeliyim.

Genel sekreter yoldaşla dünkü görüşmemizde ve Politik Büro ile olan bu toplantıda bana, aşırı hırçın biçimde bir suçlama yöneltiliyor. Disiplinsizlik. Hırçınlıklara önem vermeyiz, işin özü üstünde duracağız. Konuşmamı üç bölüm altında toplayacağım. 1) Disiplin konusu, 2)...(ikinci bölüm, konspirasyon nedeniyle açıklanamaz), 3) Parti'deki tıkanıklık.

Disiplin konusu

Yoldaşlar, bir davranışın disiplinsizlik sayılabilmesi için, alınmış bir kararı, yerleşmiş bir uygulamayı, ya da tüzüğü çiğnemiş olması gerekir. Bana yönelttiğiniz suçlama bunlardan hangisine giriyor? Diyorsunuz ki "yazdığını önce partiye göstermeliydin". Merkez Komite toplantıları yapılmadığına göre, ideolojik büro üyesi olduğuma ve dolayısıyla "partiye göstermeliydin" den kastınız "büroya göstermeliydin" olmayacağına göre, gösterilecek yerden kastınız Politik Büro'dur. Oyleyse sorayım, yazılan yazıların önce Politik Büro'ya gösterilmesi gerektiği hakkında bir karar var mıdır? Yoktur. Böyle bir karar olmasa da, bu yolda yürüyen bir uygulama var mıdır? Yoktur. Peki, tüzüğün hangi maddesinde böyle bir görüş vardır? Hiçbir maddesinde yoktur.

Bunların tümünü bir yana bırakalım. Eğer bana daha önceden, "yazdıkların önce Politik Büro okuyacaktır" deseydiniz, bugün böyle bir suçlamayla gelmeye hiç olmazsa moral açısından bir hakkınız olabilirdi.

Gördüğünüz gibi disiplinsizlik suçlaması temelsiz, mantıksız bir suçlamadır. Somut durumunuz hakkında söyleyeceklerim bu kadardır.

Somut durum yanında disiplin konusuna asıl genel teorik kapsamı içinde değinmek istiyorum. Böylece, hiç olmazsa, buradan çıktuktan sonra izleyeceğim yolu anlayabilirsiniz.

Parti disiplinin özünde ideolojik disiplin yatar. En başta ideolojik disiplin gelir. İdeolojik disiplinin olmadığı yerde gerçek anlamda örgüt disiplini de olmaz. Böyle durumlarda

disiplin, bürokratik disipline dönüşür.

Disiplin yanlışların düzeltilme mekanizmasını, tüm parti üyeleri arasında açık tartışmayı önlemez. Tersine, Leninci disiplin, yanlışların yolunca yordamınca düzeltilme mekanizmasını korur, tüm parti üyeleri arasında açık tartışmayı partiye zarar değil, yarar getirecek biçimde güvenlik altına alır. Bürokratik disiplin ise, sorunların yoldaşça tartışılmasını önler, partinin gelişme yollarını tıkar.

Komünist Partisi hiziplerin, fraksiyonların yer almadığı bir örgüttür. Sorunların tartışılmadığı ya da fikir klübü gibi tartışıldığı yerde fraksiyonların oluşması kaçınılmazdır. Bu nedenle, liberalizm de, bürokratik disiplin de, parti içinde fraksiyon yaratmanın en kestirme yoludur. Leninci disiplin, bu iki yanlışta da düşmeden ideolojik birliğin kurulmasını sağladığı için Komünist Partisi'nde hizipler, fraksiyonlar olmaz.

Memurlaşmak, donmak, çürümek istemiyorsak, Türkiye Komünist Partisi, kararların uygulanışında, yani eylem birliğinde katı merkezizetçi, fikirlerin oluşma sürecinde olabildiğince demokratik olmalıdır.

Bir partili, 1) alınmış kararların uygulanışını zedeleyerse, 2) partinin eylem birliğini bozarsa, 3) yerel parti örgütünün parasal olanaklarını partiden saklarsa disiplin suçu işlemiş olur. Yoksa herhangi bir ideolojik ya da siyasal konuda görüşlerini halka açıkladığı için disiplini bozuk olamaz.

Söylediklerim Lenin'in anlayışdır. Örnekleyelim. Galiba 3.Kongre sonrasında Menşevikler şöyle bir kural getiriyorlar. Bir parti üyesi, tüzük ve programa uygun olmak koşuluyla görüşlerini parti içinde savunabilir. Parti dışında ise, parti yöntemleriyle çelişen görüş belirtmez... Bu Menşevik görüşü Lenin bürokratik anlayış olarak eleştiriyor ve şu görüşü getiriyor: Bir parti üyesi hem parti içinde, hem de halka açık toplantılarda görüşlerini, yönetimin görüşleriyle çelişse çelişmese açıklayabilir. Öte yanda bir partili, eylemi ve alınmış bir kararı zedeleyecek, engelleyecek yönde fikirlerini ne parti dışında ne de içinde öne sürmez.

Lenin bu düşüncesini, şu dönemde, bu dönemde değil, tüm yaşamı boyunca uygulamıştır. Tersine davranırsaydı, 45 cilt yerine belki bir broşür yazabilirdi.

Benim disiplin anlayışım budur. Yazdığım yazı, partinin eylem birliğini, eylem için aldığı kararları bozmuyor. Tersine, daha fikir yürütülmemiş konularda görüşler getiriyor. Bu görüşler yanlışsa, doğrular konur.

Partimiz böyle ilerler. Biçim yönünde bir takım haksız ve yersiz eleştiriler getirilirken, öze değin ciddi bir eleştiri yöneltilmezse, ya da doğru olan yönleri gösterilmezse, bu tutum partinin önünü tıkar. Yazılanların içeriğini tartışmak yerine, "disiplinsizlik" suçlaması getirilirse bu tutum partinin önünü tıkar.

Kaldı ki, yazmak bir yana, partimizin tüm basını denetlemek benim görevimdir.

(...)

Şunu da söyleyeyim. Biraz siyasal deneyimi olan kişi, bugün koparılan "disiplinsizlik" fırtınasının altında gerçekte fikirlere, öze karşılığın yat-tığını görür. Herkes ve herşey ortadadır. En ciddi sağ yanlıgılar içinde olanlar beni, "disiplinsizlikle" en çok suçlayanlardır. Partiyi ilerletmek istiyorsak, neden fikirleri tartışmıyoruz? Neden dışarıda birçok MK üyesi zamanını dinlenmekle geçirirken biz burada Politik Büro ile oturup görüşüyoruz? Bu görüşmeye katılmak MK üyelerini görevi ve hakkı değil midir?

Sonuç olarak, ben partime karşı hiçbir disiplinsizlik yapmadım. Beni "disiplinsizlik"le suçlamak partimizde Leninci disiplin anlayışının yerleşmemiş olduğunu gösterir.

Ben o yazıyı yayınlarken yukarıda özetlediğim inançla davrandım. Bu inancımı bugün de aynen saklı tutuyorum. Ama burada yoldaşlarımın, yani PB üyelerinin çoğunluğu, "sen disiplinsizlik yaptın" derlerse, görüşlerine katılmadığım, hatta şiddetle eleştirdiğim halde, susacağım. İlk MK toplantısına dek susacağım. Biliyorum ki gerçekler direngendir, mızrak çuvala sığmayacaktır. Partimizin bütünlüğü ve başarısı, devrimi yapabilmesi tek isteğimdir.

Partideki tıkanıklık

1 Mayıs 1977'den bu yana partimizde tıkanıklık vardır. Yavaş yavaş bir kriz geliyor. Gerçekleri görmek, kendimizi aldatmamak, önlemler almak zorundayız.

Partili yoldaşların önemli bir bölümü giderek çiraklık dönemini arkada bırakıyor. Sorular hergün katıyla artıyor. Devrimci durumda yeni bir yükselme olduğunda, ki olacaktır, bu krizin iyice şiddetleneceğini, derinleşeceğini göreceğiz.

Bu tıkanıklığın baş nedeni ideolojik düşüklüktür. Devrimci duruma uygun hedefler gösterememektir. Özellikle CHP'nin iktidara gelişinden bu yana, tekeldışı burjuvazi karşısında elimiz kolumuz bağlı kalışımızdır.

Ülkemizde yeni bir durum var. Biz ise hep genel, yuvarlak sözlerle idare etmeye çalışıyoruz. Bu nedenle, *Atılım*'in bir sayısını ötekenden ayırma olanağı olmuyor. Bu konuda iki örnek vereceğim.

Biz tutturmuşuz, "CHP'nin her ileri adımını destekleriz, her yanlışını eleştiririz". CHP iktidar olmuş, bu kadar zaman geçmiş, şu kadar iş yapmış e haydi... Biz hâlâ o türkü-deyiz. Sonra eleştiri somut olur, eylemle desteklenir.

Biz tutturmuşuz, "her savaşım yolu kullanılır". Ama onu bize kimse sormuyor. Onu herkes, her kitapta buluyor. İşçi sınıfı halkı yönetecek. TKP işçi sınıfını yönetecek. Bizler de TKP'yi yöneteceğiz. Bugün. Haydi kullanalım.

Türkiye Komünist Partisi'nde ideolojik birlik yoktur. Devlet ve devrim, ileri demokrasi, barışçı yol, devrimci durum, cephe, Kürt sorunu, devrimci taktikler, "ulusal burjuvazi" vb. konularda ciddi hatalar vardır. Partimizdeki tıkanıklığın nedeni, Leninci ideolojik birliğin olmayışdır.

Partimizde ideolojik birliğin olmadığına ve bunun sonucunda bugünlerin hazırlanacağına MK Plenumu'nda yaptığım konuşmada dikkati çekmiştim. Aradan çok zaman geçti. Ne yazık ki durum iyiye değil, kötüye gitmiştir. İdeolojik karmaşa bugün daha yoğundur.

Partinin legal yayın organları korkunç bir durumdadır. *Atılım* eklektiktir. Rüzgara göre dönüyor. Bir sayfası ötekiyle, aynı yazıda bir paragraf ötekiyle çelişiyor.

Önerimdir. Konuşmaları, tartışmaları kapalı kapılar ardından çıkaralım, militanlara götürelim. Canlı, yapıcı bir ideolojik ortam yaratalım.

Kongre, Konferans, Plenum, MK toplantısı, Politik Büro toplantısı gibi yüksek düzeydeki toplantılarımızı gerçek tartışma ortamına sokalım. Herkesin cebinden çıkardığı önceden görev aldığı belli konulardaki on dakikalık "söylevleriyle" bizleri karşılayan dev gibi sorunları çözemeyeceğiz.

İnsanlarla değil, fikirlerle uğraşalım.

Yoldaşlar, hepimizin bilmesi gereken bir doğruya dikkatinizi çekeyim. İdeolojik birlik olmayan yerde, örgüt birliği de uzun dönemde yok olur. Oysa Türkiye'nin bugün Leninci bir TKP'ye her zamankinden daha çok gereksinimi vardır. Ona göre davranalım.

Yaşasın Leninci Türkiye Komünist Partisi!

Yaşasın TKP'nin Devrimci Birliği!